

Saša Nabergoj
Loški muzej Škofja Loka
Grajska pot 13
4220 Škofja Loka

Helena Janežič
Muzejsko društvo Škofja Loka
Grajska pot 13
4220 Škofja Loka

Spoštovani,

prejeli smo vašo pobudo za prenovu zbirke novejše zgodovine z vprašanjem, kdaj se nameravamo prenove lotiti, in s pobudo k prednostni uvrstitvi članov Muzejskega društva Škofja Loka v Klub prijateljev Loškega muzeja.

Delo na prenovi zbirke novejše zgodovine se je začelo že leta 2012, od leta 2015, ko sem prevzela vodenje muzeja, pa še intenziviralo. Eden od ključnih poudarkov mojega programa ob kandidiranju za prvi mandat vodenja Loškega muzeja, aprila 2015, je namreč bil, da ima Loški muzej postavljene izjemne stalne zbirke, ki pa so večinoma potrebne temeljite prenove oziroma posodobitve tako vsebine in koncepta kakor tudi načinov podajanja in postavitve razstav v celoti v skladu s sodobnimi muzejskimi smernicami.

Dela smo se lotili takoj, že v Programu dela 2016, ki smo ga novembra 2015 poslali na Ministrstvo za kulturo, je bil precejšen del časa večine kustosov namenjen delu na prenovi zbirk. Do danes smo jih del že prenovili, pri zahtevnejših posodobitvah (denimo arheološke in zgodovinske zbirke) pa opravili precejšnje delo pri zbiranju, preučevanju in vrednotenju gradiva, veliko pa tudi pri enem od ključnih področij muzejskega dela: komuniciranju kulturne dediščine različnim publikam.

Konec leta 2015 smo tako prenovili, delno restavrirali in na novo opremili ter postavili obe stalni razstavi v Kašči: *Zbirko v nastajanju* Združenja umetnikov Škofja Loka in *zbirko del Franceta Miheliča*. Leta 2016 smo povsem na novo postavili *zbirko Ivana Groharja*, leta 2017 smo prenovili *zbirko srednjeveške umetnosti*, oboje na loškem gradu. Leta 2018 smo prenovili *umetnostnozgodovinske zbirke*, leta 2019 smo *naravoslovnih zbirk* dodali konceptualno zaokrožen vodni del – ribe, ki živijo v obeh Sorah, in prenovili *poljedelsko zbirko* v okviru *etnološke zbirke*, leta 2021 pa dopolnili *arheološko zbirko* z razstavo

o Lubniku in prenovili razstavno opremo, na novo smo tudi postavili narodno nošo (v širšem kulturno buditeljskem pomenu) v sobo Ivana in Franje Tavčar. Vse na loškem gradu.

Zgodovinske zbirke deloma še vedno vsebinsko slonijo na prvotnih postavitvah izpred 80 let, bogato gradivo je postavljeno fragmetarno in zastarelo tako glede predstavljenih vsebin kot tudi načinov razstavljanja. Obenem pa je obdobje po letu 1803, kjer se je v knjigi *Škofja Loka in Loško gospostvo* ustavil dr. Blaznik, slabo raziskano, kar pomeni, da mora kustosinja še sploh (prvič) zbrati gradivo, ga urediti, prevesti, preučiti, preden se lahko v drugi fazi loti analize, interpretacije in koncipiranja vsebine postavitve novih zbirk. To pomeni zamudno delo že pri iskanju gradiva (denimo prebiranje župnijskih knjig, uršulinskih kronik, arhivskega gradiva ...), kar se je denimo pokazalo pri prvi obsežnejši obdelani temi, prvi svetovni vojni na Loškem. Z drugimi besedami: priprava stalne postavitve tako pomembne teme je večleten proces, pri čemer smo omejeni tudi z velikostjo kolektiva; edina kustosinja zgodovinarica se namreč ne more v celoti posvečati zgolj prenovi.

Prepričani smo, da morajo biti sodobne muzejske zbirke zasnovane interdisciplinarno, problemsko in večmedijsko ter da morajo kompleksno in celovito povezovati več nivojev podajanja vsebine. Zato načrtujemo prenovo zgodovinskih zbirk kot celoto in ne po posamičnih delih. Seveda pa že v času zbiranja, raziskovanja in preučevanja izsledke sproti predstavljamo svojim publikam: s predavanji v okviru muzejskih večerov, simpozijev, s publikacijami, študijskimi razstavami, digitaliziranim arhivom na spletni strani ...

Največji do sedaj je bil raziskovalno-razstavni projekt o 1. svetovni vojni na Loškem v letih 2018 in 2019, ki je bil sestavljen iz umetniške razstave *Hočemo živeti!* fotografa Andreja Perka v Galeriji Ivana Groharja, interdisciplinarne razstave *Nič nam ne morejo sovražne vojne! (1. svetovna vojna na Loškem)* v dveh prostorih muzeja, Galeriji na gradu in Grajski kapeli, spremljevalnega programa in zbornika. S projektom smo želeli celovito prikazati vso kompleksnost dogajanja in se poleg vojskovanja, razvoja orožja in podobnih standardnih vojnih tem osredotočiti na posameznika: na osebne zgodbe vojakov, pa tudi vsakdanje življenje tistih, ki so v zaledju prav tako čutili posledice vojne.

Njegov najambicioznejši del je bila razstava *Nič nam ne morejo sovražne vojne!*, zasnovana interdisciplinarno v tesnem sodelovanju štirih avtorjev, ki je tematiko predstavila večplastno: od dominantne zgodovine bitk, porazov in visoke politike do dnevniških zapisov vojakov, predmetov in zapisov vsakdanjega življenja, pa tudi večmedijsko: razstavljene so bile puške, slike, avtorske in dokumentarne fotografije, mali predmeti kot na primer identifikacijska tablica ali pa originalni dnevnik vojaka s fronte, v prostoru razstave pa se je predvajal tudi zvočni posnetek njegovih odlomkov, narejen posebej za to priložnost.

Letos, jeseni 2021, ponovno javno razgrinjamo izsledke nadaljnjega dela na prenovi zgodovinskih zbirk, in sicer z multimedijško, interdisciplinarno razstavo o zgodovini Škofjeloškega po drugi svetovni vojni, ki bo osvetlila desetletja razvoja, gradnje, šolanja, vojaškega urjenja in nasploh krajevnega utripa med letoma 1945 in 1991. Gre zopet za dolgotrajno pripravo, večjo ekipo, sestavljeno iz strokovnjakov z različnih področij, in celovito predstavitev z izbranimi muzejskimi predmeti (od velikih, kot sta Meblova dnevna soba in izbor orožja JLA, do manjših, kot so embalaža, plakati, vsakdanji predmeti itd.), videoposnetki, videointervjuji, zvočnimi intervencijami, fotografijami in interaktivnim kotičkom zbiranja

spominov za aktivno participacijo naših obiskovalcev. Večina predmetov bo javnosti predstavljena prvič, posebej za razstavo bo ustvarjeno tudi videogradivo, ki bo del razstave, a bo tudi po njej dostopno na spletni strani kot vir informacij za nadaljnje raziskovanje.

Pričujoča razstava bo tako kot tista o prvi svetovni vojni zasnovana tako, da bo možen prenos njenih delov in razstavne opreme v novo stalno postavitev, ki jo načrtujemo v letu 2024.

V začetku maja smo v zunanjem arkadnem hodniku postavili nove razstavne vsebine, med njimi v slovenščini in angleščini zgodovino muzeja in zgodovino Loškega gradu.

Opravili smo še veliko več, zato pripenjam tudi natančnem seznam vseh javnih manifestacij projekta prenove zgodovinskih zbirk: razstave, predavanja, besedila, publikacije, nove učne ure ...

Poudariti velja, da je prenova zgodovinskih zbirk seveda vključena v Strateški načrt Loškega muzeja 2021–2025, ki smo ga sprejeli konec preteklega leta, vsi zgoraj opisani projekti ob več drugih aktivnosti pa seveda v že potrjen Program dela leta 2021.

Glede pobude za prednostno uvrstitev članov muzejskega društva v Klub prijateljev Loškega muzeja pa mi dovolite, da najprej povzamem bistvo oziroma koncept načrtovanega. Klub prijateljev Loškega muzeja je zasnovan inkluzivno, skratka odprt za vse tiste, ki jih zanimata kultura in dediščina, ki bi se želeli bolj poglobiti v muzejsko delo, in še posebej tiste, ki bi s svojim znanjem in delom želeli prispevati k še boljšemu muzeju. Ekskluzivne pri klubu so možnosti bližnjega srečanja z muzejskim delom, vpogleda v manj znane ali širši javnosti celo nedostopne vsebine (denimo vodstva po depojih), seznanjanja z živo umetnostjo in njenimi akterji itd.

Tako da bodo seveda vsi člani muzejskega društva ne le dobrodošli, kot tistim, ki razumejo kulturo in dediščino kot pomemben del družbenega polja, bi jim tesnejše sodelovanje z muzejem ponudili že zdaj (še posebej, ker je ustanovitev kluba zaradi korone začasno zastala). Še posebej dragocena se mi pri vaših članih, kot tistih, ki razumejo pomen ohranjanja kulturne dediščine, zdi denimo angažma pri zbiranju predmetov za muzej. Torej pri nadaljevanju tiste žlahtne tradicije, dobro premišljene in odlično vodene akcije članov profesorskega ceha – zbiranja prvih predmetov za muzej.

Danes, več kot 80 let kasneje, namreč muzej še vedno pridobiva predmete večinoma z donacijami osveščenih posameznikov (letos žal nismo dobili sredstev Ministrstva za kulturo za odkupe), ki se zavedajo tega, da je za kulturno dediščino ključno to, da se v okviru muzeja strokovno ohranja za vse bodoče rodove. Vaši člani so tako kot prvi člani muzejskega društva dobro vpeti v lokalno okolje, tako da bi bila njihova vloga pri angažiranju in spodbujanju posameznikov k donaciji predmetov nadvse dragocena.

Prav tako bi si v muzeju želeli sodelovanja pri delu z obiskovalci. Predlagamo, da se tisti člani muzejskega društva, ki bi želeli svoje bogate izkušnje deliti z našimi obiskovalci, angažirajo kot muzejski prostovoljci, tako kot denimo že vrsto let naša dragocena sodelavka Meri Bozovičar. Vsako nedeljo je kot prostovoljka v Škoparjevi hiši sprejemala naše obiskovalce, jih opremila z osnovnimi strokovnimi podatki, predvsem pa z osebnim pričevanjem o načinih življenja v preteklosti. To se zdi krasen spoj, nad katerim so naši obiskovalci navdušeni, in zlahka si predstavljamo več podobnih sodelovanj; denimo že pri trenutni

razstavi *Foto Loka*, ki prinaša fotografije Loke in okolice, mesta, družbe, kulturnega in športnega dogajanja, vse od začetka 20. do začetka 21. stoletja. Ali pa v okviru stalnih zbirk; recimo etnoloških ali pasijonske ...

Obenem ponovno apeliram na člane Izvršnega odbora Muzejskega društva Škofja Loka, da se na muzejevi spletni strani prijavijo na Novičnik Loškega muzeja, redni mesečni digitalni medij, ki ne prinaša le informacij o naših dogodkih, pač pa na publicističen način tudi predstavlja različne teme s področja kulturne dediščine. Tako se boste lahko poglobljali v različne muzejske vsebine in bili tudi ažurno obveščeni o našem delu (novi raziskovalni izsledki, zanimivosti iz naših zbirk in depojev, predstavljanje digitaliziranega gradiva, nove postavitve ...).

Seveda pa vse skupaj vabim tudi fizično v naš muzej, morda za začetek v soboto, 19. junija, ko bomo po dolgem času dela v virtualnem okolju ponovno lahko v živo gostili naše obiskovalce, ki smo jim pripravili pester program. Tudi tega vam dodajam v prilogi.

S spoštovanjem,

Nabergoj

Saša Nabergoj

Škofja Loka, 25. maj 2021